

Nr 795

Av herr **Lundberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 43, angående kommunal skatteutjämning, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 676 i Första kammaren)

I proposition nr 43 angående kommunal skatteutjämning, m. m. föreslår finansministern ett större täckningsbidrag för bortfallande skatteersättning till landstingen än vad 1958 års skatteutjämningskommitté föreslog i sin utredning. I sin motivering för ett ökat täckningsbidrag framhåller finansministern de ökade kostnader landstingen får att bära genom sjukvårdens utbyggnad.

Det torde emellertid inte genom ett skatteutjämningsystem vara möjligt att åstadkomma en riktigare och rättvisare kostnadsfördelning mellan staten och landstingen. Ett skatteutjämningsystem, som det föreslagits av skatteutjämningskommittén, avser i första hand att utjämna skatteskillnaderna mellan de enskilda skattebetalarna. Detta kan inte ske genom att landstingen erhåller statliga bidrag till en utjämning av skattebelastningen, enär det inom landstingen finns en blandning av svaga och skattekraftiga primärkommuner. En bättre kostnadsfördelning mellan staten och landstingen måste därför lösas i annan ordning än genom skatteutjämningsbidrag.

Denna principiella och riktiga synpunkt delas också av skatteutjämningskommittén, som i sitt betänkande framhåller följande:

När det gäller sjukvården faller särskilt i ögonen följderna av befolkningsutvecklingen. Enligt av socialpolitiska kommittén redovisade undersökningar (SOU 1963: 47) uppgick antalet åldringar år 1962 till 38 % av samtliga sjukhuspatienter och som, såsom i avsnitt 14,3 nämnts, till 80 % av de långvarigt kroppssjuka. Med hänsyn därtill och till den i övrigt väntade utvecklingen på hälsovårdens och sjukvårdens områden kan svärbemästrade ekonomiska problem väntas uppkomma för landstingen, problem vilkas lösning för flertalet landsting kan komma att försvåras genom att de av kommittén föreslagna skatteutjämningsbidragen till landstingen i de flesta fall understiger tidigare utgående skatteersättningar. Den föreslagna ändrade bidragsgivningen föranleder kommittén att anföra följande om landstingskommunernas problem.

Givetvis kan en höjning av landstingens utdebiteringar liksom av det kommunala skattetrycket över huvud vara ägnad att inge oro för framtiden. Landstingskommunernas utdebiteringar har efter 1957 successivt ökat och medelutdebiteringen uppgick 1963 till 5,04 kr. I 20 av landets landsting har

för 1964 beslutats ett väsentligt ökat skatteuttag. För många av landstingen är det fråga om höjningar av utdebiteringen med 1 krona eller mera och medelutdebiteringen för landstingen år 1964 har ökat till 5,63 kr./skr. Dessa relativt sett avsevärda höjningar beror bland annat på ökningen av löne-kostnaderna samt utbyggnaden och förbättringen av sjukvården. Utvecklingen inger farhågor för landstingens möjligheter att utan ytterligare betydande utdebiteringshöjningar tillfredsställande kunna lösa sina uppgifter.

Kommittén får också erinra om att landstingens huvudmannansvar enligt beslut vid 1963 års höstriktsdag fr. o. m. 1967 kommer att utvidgas till att i princip omfatta alla former av slutna och öppna mentalsjukvård inklusive undervisningen och vården av psykiskt efterblivna samt epileptikervården. Härigenom blir alltså kropps- och mentalsjukvården samordnad under enhetligt landstingskommunalt huvudmannaskap. Även om landstingskommunerna vederlagsfritt skall överta mentalsjukhus m. m. samt staten skall lämna bidrag till investerings- och driftkostnader efter principer som särskilt beträffande driftbidragen avser att tillförsäkra landstingskommunerna fullgod täckning av driftkostnaderna under den tidrymd om fem år som grunderna för de ekonomiska villkoren för landstingskommunernas övertagande av statens mentalsjukvård avses skola gälla, torde det kunna antas att framtida standardhöjningar kommer att leda till ökade kostnader.

Med det anförda har kommittén velat konstatera angelägenheten av att i samband med prövningen av kommitténs förslag kostnadsfördelningen mellan stat och kommun på landstingskommunernas förvaltningsområde underkastas en prövning från allmänna skattepolitiska utgångspunkter. Det bör i sammanhanget erinras om att Svenska landstingsförbundets styrelse i skrivelse till Kungl. Maj:t framhållit att en synnerligen kraftig stegring av landstingens hälso- och sjukvårdsutgifter inträtt under perioden 1950—1960. Styrelsen har också anmärkt att det är en allmän iakttagelse att det allmännas utgifter för hälso- och sjukvård ökat väsentligt snabbare än bruttonationalprodukten, vilket senast belysts i det av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket år 1962 avgivna betänkandet om sjukhus och öppen vård.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 43 angående kommunal skatteutjämning, m. m. måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning avseende kostnadsfördelningen mellan staten och landstingen i vad den avser kostnaderna för hälso- och sjukvården och senare förelägga riksdagen de förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 1 april 1965

John Lundberg